

գարաջնէ Անգլիոյ հետ կնքուող դաշ-
նագրին Արեւելեան Աֆրիկայի և Հնդկ-
կոյնան կղզւոյ մասին, զիստարապէս
ոյժ կուտայ սա գաղութարին թէ Անգ-
լիա և Գերմանիա մի և նոյն գնդէ ժո-
ղովորդներ լինելով, և աշխարհի ա-
մեն կողմն հասարակային շահեր ունե-
նալով, այս երկուք ժողովրդաց միին
համաձայնութիւն մը միջոցաւ աշ-
խարհագրութեան տեսութեամբ շատ
կարեւոր դատուած է, Գերմանիա և
Անգլիա, չնորհի այս համաձայնու-
թեան, միջազգային աշխարհագրութե-
ան մէջ աւելի ազդեցիկ դիրք մը
բռնելու կարող չը լինին:

ԱՆՊԻՍ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Ամերիկեան մարտային պայտօնայք
գրաւորէն անգլ. ձեռք Հոգի առա-
գատուան, որ փոխը կ'որոշար յՈՒՄ-
բուրն:

Ամերիկեան մարտանաւ մ'ալ Անի-
անգլ. շոգենաւուն մօտնալով, հրա-
մայեց որ յստն Պէնթիկոն ժողով:

Ի Տ Ա Ւ Ի Ա

Թրափոնէ կը ծանուցուի թէ այս
քաղաքին մէջ տեսակ պաշարներ
կը մթերէ կառավարութիւնը, ամուսն
չիմնելով, փառօք, պայմանցիկ, ու-
սանք, փամփոշի կը խնայուի հան-
դէպ փանթիկոնի կողմէն խաղ-
եան բանոր պետական շտեմարանի
միջոցաւ:

ԱՆՊԻՍ ԳՆԱԿԱ

Մասնաւոր տեղեկութեանց նայե-
լով, Անգլիոյ պաշարային դրամագործի-
նակն 5% ի բարձրացումն Հարաւային
Ամերիկա շատ մը ոսկեղբոր զրկուե-
լուն հետեւանքն է:

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Գերդը ը-
վարդագետ Ի. թիւնեան, որուն մայ-
րաքաղաքը զարդ ծանուցինք երէկ,
հրախրուած է Խառն ժողովոյ այս
աւուր նստին:

Այս օրուան Խառն ժողովոյ մէջ ո-
րոշում պիտի տրուի Աղգ. ժողովոյ
գումարման մասին:

Ներկայ 1890 տարուայ սեպտեմբ.
30ին ի տօնի վարդապ. Ս. Խաչի ըստ
յայտնելոյ Տեառն Աստուծոյ՝ վհահա-
մառ և Սրբազնագոյն Կաթողիկոսին ա-
մենայն Հայոց Տ. Մակար մարգրեայ
և Ս. Միւսուս օրհնել: Ս. Միւսուս ին-
քնալով յայտարարեալն եկե-
ղեցւոյ յուրեան արարողութիւնն ե-
րեց աւանդել լինելով, վհահ. Հայրա-
պետք արհեստեցաւ կանխաւ ի լուր
անեղեցուն հրատարակել, որպէս զի
ցանկացող բարեպաշտ հոգեւորականք
և աշխարհականք ըստ նախին սովո-
րութեան ի ժամանակին ժամանակ ի
Մայր Աթոռ և վայելին Ս. Միւսուսի
օրհնութեան շնորհը: (Աղգ. 1890)

Կը լսենք թէ Պրոսպի առաջնորդ
Գեր. Բարթոլոմէոս Սրբապետ Կ.
Պոլսի եկած է իւր այսց տկարութիւ-
նը դարձնելով տալու համար անա-
նոր Տ. Տեմ. Ամենայն Եփեսոսի:

Ն. Գերապատուութիւն իւր ընա-
կութեան հաստատած է ի Չեմպլէյն
բարեկամի մը տունն, ուր առանձնա-
նայ կ'ապրի:

Մեծ. Տ. Նորայր Բիդարդայի իւր
Ան. Տիմոթի հետ այս իրիկունս եւ-
րոպական կառախոս մըով կ'մեկնի մայ-
րաքաղաքէն: Սորոքով վերադա-
նալու համար:

Շարաթ օրը, Գառն գիւղի Ս. Թադա-
ւոր եկեղեցւոյ մէջ, յայտարարուող ա-
խար թաղութեան մը հաւաքած էր,
եղիս Եփեսոսի Տեմիթիպաշեանի մար-
դ: Անք. Արմա Տիմոթի մասնակցութիւն
Անգլիականներէ զատ, գրազմաները, խո-
բագրութիւնը եւ ուսուցչներու զգածեալ
եւ տիրապետ իւր մը կը ըլլար: Սորոքով
հէգ վարձար թաղէն, որ իւր փառն
անհուշականութեամբ տակ ընկած, զոգցեա
արքայացուն մը կը գտնէր այն յուսանա-
տակն վարձարագետութեանց որոյ յեր-
բաշտեալ եղած է տարիներ ի վեր ի մեզ,
արքայապետական հեծելազորացի մը չը-
թառնէր անգլիականի իմ մոմիկով գոցէ
ներքեանիս դառն հետաւորները: Սորոք
հեծելաբ. Տեմիթիպաշեանի համար, իր
մայրն առնէ ինչ էր իրեն համար, միակ
կապը Թերեզ օր զինքը կը կապէր աշ-
խարհի, իր ամէն գործողութեանց ու մաս-
նակցութեանց առաջնայ, եւ այս դառնա-
ղէտ հարաւոր կրկնուող ծանր է ան-
շուշտ իր զգալովոյ օրոքն:

Գեր. Գառնգիւն իսկական Սրբա-
տեանց, որ դարձեալ իր խոսքով խոսեցաւ,
յուզեալ շեշտով ի վեր հանեց այս
փառն մեծութիւնը, յայտնելով միանշա-
նակ թէ հաւաքուցալ տիրեն, իր առա-
ջին կին և անտղար մար, ինչ յար-
գանք ու համակրանք կը փայլէր բոլոր
զինքն ճանչցողներուն շուրջ:

Դառնալ, որուն ճոխքին կ'ընթանային
մեծեր ի մեծի սգակիր բարեկամք և Կեդ-
րականացի վարձարներ բարձրացող կար-
գէ մէջ ճանի ուսանող՝ աշխարհաց Տե-
միթիպաշեանէ Եփ. եկեղեցական կար-
գաւ տարու եղաւ ի նշանակուող, ուսկից

զագաղակիր կառք մը դուրսելով փոխա-
դրեցաւ Սիւրտարի գերեզմանատունն,
ընկերակցութեամբ ազգականաց ու բարե-
կամաց, Հոն, որտայնց արարողութեամբ
տեղի ունեցաւ թաղումը: Կարապետ Եփ.
Պատմական ի գիտաց հանգուցելոյն բա-
րեկամաց մէջ ճանի զգածեալ խոսքեր ար-
տասանեց, որք ամէնուն ալ մտածմանց
արտայայտութիւնն էին այդ թարմ հոգին
տակ հանգչող պատուական կնոջ միայն:

Մեզ հաղորդում են ՕԴԻՍՍԱՅԻՑ հաս-
եալը: Տեղացի մը հրեւոյն օրերը, ցան-
կանաւոր հայ լուսաւորչական կրօնէ Եփ.
Գառնէ, այստեղի մի հայի հետ առեւա-
նանալու համար, որք փառք ի վեր Օդէ-
սայում ծխախոտաւանութեամբ է պա-
րապուծ, յունիսի 30-ին, թուրքութեան
ստանալով հոգեւոր իշխանութիւնից՝ մկրտ-
վել է հայ-լուսաւորչական եկեղեցւում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎՈՎԻՑ մեզ գրում են.
Քաղաքային հիւսիս արեւելեան կողմում,
Իլլի և Թափարի գիւղերի մօտ, գտնվել
գարածութիւն մեծ հանք: Այդ հանքը մե-
շակելու համար հարաւոր Ձիթոնցեանց
ուղում է խնդրել տալ կառավարու-
թեանը: Հանքը գտել է մի գիւղացի եւ
ստում են, որ նրա մէջի կըստ քարածու-
րի շատ ընտիր տեսակիցն է: (ՄԵԶ)

Եղիս Եփ. Տեմիթիպաշեան կը
խնդրէ մեզմէ հրապարակաւ իւր շնոր-
հակալին յայտնել այն ամեն ազգա-
կանաց և բարեկամաց որք ներկայ
գտնուելով իւր մօր՝ Ան. Տիմոթի Սրբ-
ա Տեմիթիպաշեանի յուզարկու-
րութեան հանգիստին, իրենց ցաւա-
լիցան զգացմանց հաստատելն ար-
տայայտեցին:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒՆԱՆԻՑԻ
Սոյիսիկ ատորման տրուեցաւ Լա-
զարով գաւառին թղթակցութեանց
անդերին օգնական Թեմիթի Եփեսոսի:

Չորրորդ կարգի Մեծիկոնի պատ-
ուանց տրուեցաւ Սուրապետին ար-
քայական պաշտօնն գեղադրած Պ.
Սոփիկ Ներսիսի և հինգերորդ կար-
գի Մեծիկոնի՝ Նորա ընկեր Պ. Սոյիս
Տեմիթիպաշեան:

Ի ԿՈՍՏԱՆՍՆՈՎ
Մեծ-Եղարքոս Բարձր-Բեմով փա-
շա երէկ առաւօտ կայր. պալատ դը-
նաց և վհահ. Սուլթանին ինչ ինչ հրա-
մաններն ստանալէ յետոյ Բ. Գառն
դարձաւ:

Պրաւական կառավարութիւնը Ս-
ֆէնէ Տեմ. Բեմով Բեմով ի ատա-
րան նստեց և Գառնու ու Պիւսի-
նի օմանեան գեղապետացի զինու-
թական կցորդ հազարապետ Ներսիս
պէյն, որք Արտաքին գործոց նա-
խարար վսեմ: Սոյիս փաշայի:

Ի Բ. ԳՈՒՄԻՆ
Ելմովական ախ յանձնած օրովն, որ
պայտօն ունի նկատողութեան աւուր
և քննել տեղութեան հատուկ յա-
նեման նկատմամբ եղած նպատակ
առաջարկութիւններն, երէկ ի նիստ
գումարեցաւ ընդ նախապաշտութեան
Բարձր. Մեծ-Եղարքոսին և երկար
ընէ խորհրդակցեցաւ:

Ներկայ էին Գառնական նախարար
Վսեմ. Բիդա փաշա և Մալիկին պաշ-
տօնեակներն Սիւլթան Սուլթան ու
Սուլթանին Եփեսոսի:

Պրաւական, գերմանական, հե-
լենական և պարսկական դեսպանք ե-
րէկ Բ. Գառն գնացին և յարգա-
րար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եղար-
քոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. նա-
խարարին և Վսեմ. խորհրդակցեցին
հետ:

Օմմ. կայր. Գառնայի ընդհ. ան-
քն Սրբ. Եղարքոս վերադր. երէկ Բ.
Գառն երթալով տեսակցութիւն մը
ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եղարքոսին և
Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին
հետ:

ԵՆՈՐԶԱՌՈՒԿԱՆ ՀԵՌԱՐԻ
Վհահ. Սուլթանի շնորհաբարական
հետապնդ մը ուղղած է առ Պրաւ.
Եփեսոսի կայսրն, Վալէրի իշխանուհւոյն
ամուսնութեան առթիւ:

ՈՍՏԻՄԱՆԻՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ
Ոստիկանական բարեկարգութեան
համար կարգմալ յանձնած օրովն իւր
պաշտօնական մատուցած ըլլալով
վհահ. Սուլթանին մատուցած է տեղի-
կապի մը ինչպէս նաեւ չորս աշխուժե-
ր որք պարունակեն ոստիկանական
66 պահակախոսութեան լուսանկարներն:
Այս տեղեկագիր ու լուսանկարներ
վհահ. Սուլթանին ներկայացուելով, Ն.
Վհահապետութիւն հրամայած է իւր
բարձր գոհունակութիւնը յայտնել
թէ յանձնած օրովն և թէ կայր. պա-
շտան լուսանկարարացի Աղապուր
եղարքոս, որք պատրաստած էին պա-
հակախոսներու պատկերները:

ԹՐԱՎՈՒՆԻՑ ԵՒ ՍՏԱՆԲՈՒԼ
Առաւ Բարձրեան մինչև առիական
երկաթուղեաց կայարանը թրամվէյի
գիծ մը հաստատելու համար քառա-
սուն տարի պայմանաժամաւ: մինչը-
նորք տրուած է Հաճիպիւր Եփեսոսի,
Հարկ եղած կայր. Իրաւունք եղած ը-
լլալով, յանձնապաշտին և այլ պաշ-
տօնակիրք պատրաստուած ու Հանրո-
գուտ լինութեանց նախարարութեան
կողմէ հարկ եղած գործողութիւնը
կատարուած են և կայր. Մեծիկոն ևս
տրուած է արտօնատիրոջ:

ՍՊԱՆԻԱՆԻ ԴԵՄՈՒՐԱՆ

Կ. Պարոյ սպանիական դեսպան
Պէնտան մարքիսին հրապարակաւ տը-
ւած է, որ ընդունուած է իւր կա-
ռավարութեան:

Իւրիս օրովն մը համաձայն, դես-
պանական առաջին քարտուղար Պ.
Պարոյս կարգաւ հանգստեան կոչուած
ըլլալով, հաւանական է որ Պէնտան
մարքիս իւր յարաբերութեան հետ
յետոյ միայն մեկնի Կ. Պարոյն:

Մարտիսին այս առաւօտ Կ. Պար-
ոյ Գործակալութեան ուղղակի հե-
ռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէն-
տան մարքիսին յարաբերութեան
է Պ. Ամէն Իրաւունք:

ԿՈՒՆԱՅԻՑ ԳՈՐԺԱՅԻՆ

Ըստ տեղեկութեանց Սոգոյն, Բու-
սական կառավարութիւնը ծանուցած
է Արտաքին գործոց նախարարութեան
թէ ի Թուրքիա գաղթելու պատրաս-
տուող 90000 շախ չէրեզ գաղթել
կանաց մէջ մարդ չոքեցաւ: Նստած է
արդէն, Թուրքիա գալու համար:

Կայր. կառավարութիւնը հարկ ե-
ղած միջոցներ ձեռք առած է այդ
գաղթականները գաւառացի ունեց մէջ
դիտեղելու համար:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՆԱՆՈՒՄԻՆ ՎԻՃԱԿ

Հիճաղի կառավարութեան կողմէ
Ներքին գործոց նախարարութեան
ուղղակի հեռագիր մը կը ծանուցանէ
թէ Նախնային մէջ երաւել կ'աւած հրե-
անալոր փոքր ինչ նուաղի սկսած է:
Այս կիրակի օր ի Մեքքէ երեք հա-
րիւր մահեր պատահած են:

Ճիւղալի քարանձախի քննիչին կող-
մէ յուլիս 22 թուականաւ Առաջա-
պաշտական վարչութեան ուղղակի հե-
ռագիր մը համաձայն, յուլիս 20 ին
Մեքքէն ի ճիւղալի 200 ուսումնար-
քանաց են, որոց երկուք հնտախոս
մեծած, Յուլիս 21 ին 1000 ուսումն-
արք ժամանած և տարեկան 15 մահեր
պատահած են: Յուլիս 22 ին եւս ճիւղ-
ալի ժամանող 6000 ուսումնարներէ 42
մահեր պատահած են:

Ըստ պաշտօնական տեղեկութեանց,
Հիճաղի բնիկ ժողովրդեան վրայ հըն-
տախոր նշան մը տեսնուած է: Հըն-
տախոր յառաջ եկած մահեր միայն
ուսումնարաց մէջ կը պատահին:

Մուսուլի և Տիւրքիայի բնիկ առ-
նուած տեղեկութեանց համաձայն,
Մարտիսի մէջ յուլիս 20ին հնտախոր
վից զեղբեր ու 3 մահեր և յուլիս
21ին երեք զեղբեր ու 3 մահեր պա-
տահած են: Ճեղքի բնիկ միջոցն յու-
լիս 20 հնտախորի ու և զեղբ պատա-
հած է: Միայն յուլիս 21ին հնտախ-
որ մարդ մը մեծած է:

Երկրի մէջ տասն և հինգ օրէ ի
վեր և չընկալ գիւղերից մէջ եւս
հինգ օրէ ի վեր հնտախորի ու և
զեղբ պատահած է:

Սպանիային եկած տեղեկութեանց
համաձայն, յուլիս 19ին մինչև յու-
լիս 31 (Ն. Տ.) 640 հոգի հնտախոս
բռնուելով, 350ը երկու են:

Վերին երկու օրուան մէջ Սպա-
նիայէ ու և տեղեկութեանց եկած չը-
լլալով, հաւանական կը թուի թէ հըն-
տախորն սկսած է նուաղել:

Չորոց մը չընկալ ի թէ ի Ռուսիա
Ներքային մէջ եւս հնտախոր երեւան
եղած է, սակայն վերին եկած պաշ-
տօնական տեղեկութեանց համաձայն,
այդ հիւսնակութեան մեծած կար-
ծուած հընդ մարդոց վրայ իրաւունք-
ութիւն մը կատարուելով, հաստատուած
է թէ այդ մարդիկ մեծած են չափա-
զանցօրէն ուսկից զեչ տեսակ խնց-
դեաններն:

Աւստրի ճիւղալի առաջապաշտական
բնիկ Տր. Վալի և Մեքքէ բնիկ Տր-
ուրի պէյն կողմէ յուլիս 31 և օգոստոս
1 (Ն. Տ.) թուականաւ ուղղակի պաշտա-
նական հեռագրերն, ի մասին հնտախոր
մատուցած:

Ըստ տեղեկութեանց Մեքքէի բը-
ժըլլական յանձնած օրովն, հնտախոր
առաջին զեղբերը նշմարուած են ի
Մեքքա, յուլիս 16/23ին, ճիւղալի բա-
ցիւր կնիցող օմմ. պաշտօն չոքեցաւ:
ժառանգող ծովային զինուորաց վրայ:

Երէկ, 19/31 յուլիս, 229 մահեր
պատահեցան ի Մեքքէ:

Ուսումնարար կ'սկսին ճիւղալի գաւա-
ռալ ուր քաղաքին դուրս գտնուած
առաւմալ հիւսնակացն մէջ միակ
զեղբ մը պատահած է: քաղաքին
դուրս վրանախոր տակ գտնուող զոր-
քերէն չորս եւս բռնուել են հնտախ-
որն:

Միւսային և ճիւղալին առնուած
նորագոյն լրաց նայելով, վերոյիշեալ
զեղբերու թիւը մեծացաւ բազմա-
պատկէս է:

Առաջապաշտական խորհուրդն հրա-
մաններ տուած է որպէս զի համաձա-
րակ ախար կղզիացիներու համար մի-
ջոցներ ձեռք առնուին և նախարար
պատուիրուած մարքոպական տնօրի-
նութիւնը խախտ գործողութիւն: Միւս
կողմէ, կայսերական Իրաւունք մը հա-
մաձայն արտաքին գործոց պաշտո-
նատան մէջ յանձնաժողով մը կազ-
մուած է որուն կ'անդամակցին՝ Բու-
սոյն Եփեսոսի, Միւսային Եփ., Սալի-
պաշա (անօրէն բռնական վարժարա-
նի), Նախըզ փաշա, Սիւրաբի փաշա
և Տր. Հալիմ պէյ: Այս յանձնաժո-
ղով գործի սկսած է արդէն և իւր
առօրեայ գումարանց արդիւնքը տե-
ղեկագրով մը կը մատուցուի վհահ.
Սուլթանին:

Ուրիս աղբիւրներէ առնուած տե-
ղեկութեանց նայելով, կ'ընէ Մալիք-
հապաշտ ըրտորդին անհետացել է ի
ճեղքէն, բայց ընդհակառակն օրն եր-
կու կամ երեք հոգի կը բռնուին ի
Մարտին:

Բռնական քննութեամբ պայտօնա-
պէս հաստատուած է թէ Արիւստու-
պոյտը Սուլթան երկրի գաւառակին
մէջ երեւան եղած հիւսնակութեան
թիւնէն ժամանակահատիւ և Սոգոյն հիւս-
նակին բռնուած ութ հոգին յա-
տուկ հիւսնակացն մը տարուած են,
ուր կը գործանուին:

Գաղթիւրի թագերու ունեց մէջ
կարծախտ երեւան եղած և երկու-
եք մահեր եւս պատահած են: Թա-
ղաքացիները ձեռք առած է հարկ
եղած առողջապահական միջոցները:

Պարսկական սահմանագիւղային վրայ
պաճարախտ երեւան եղած ըլլալով,
Պարսկաստանէ ի Թուրքիա անանց
փոխադրութեան արգելուած է:

ՉԻՆՈՒՑ ՄԱԲՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

Իսկովի օստիկանութիւնը ժամանա-
կէ մը հետեւ կասեցած ունեց թէ խու-
մը մարդիկ հրացանի և փամփուշտի
մաքսախորտութեամբ կը պարսկան
Անգլիայ շարժու քաղաքին մէջ գըտ-
նուած Տեմիթ Խաչի կողմէն ուր մաք-
սախորք հաստատուած էին իրենց միջե-
րանցը: Այս խոյ գաղթիկութեամբ Սիւ-
լթանայ ապա անուն մարդուն անհե-
կէն գտնուեցաւ 10,000 փամփուշտ և
13 Մարդիկ հրացան, Սալիս Եփես-
ոյի բողմէ 25,000 փամփուշտ և Թու-
րապետին Հրեան բողմէ 60,000 փա-
մփուշտ: Ոստիկանութիւնն իւր բոլոր
չանքն ի գործ կը դնէ այս մաքսախ-
որութիւնը գործակիցները գտնելու
համար:

ԲՐԻՇԻՆԱՆԻՍ ՍԵՐՊ ՀԻՊՈՏՈՒՆ

Պէլլիստան օդուտ 1 թուականաւ
(Ն. Տ.) հետեւեալը կը գրեն.

Սուրբ լրագիրքը ամեն, որք լա-
տեղեկութիւններն աւուր յաւանա-
լութիւն ունին, ուղած են Բրիթիշնայի
զեղբեր իրենց գաւառակները գործ
մը ցոյց տալ, սակայն այդ զեղբ ցոյց
տրուածին չափ խառնակ չէ եւ հե-
տեւարք հաւանական է որ ի մօտոյ
կարգադրուի: Մեր կառավարութիւնը
խախտող ցոյց տալով շարունակելու
համար ստանալու կայրութեան հետ
ունեցած իւր գրաւորական յարաբե-
րութեան մասին, հանրային կարծիքն և
իրաց ու ժամանակին պէտեան այս-
պէս կը պահանջին:

(Թ. Հ. Եփեսոս)

ՈՒՍԱՅԻՑ ԴԵՄՈՒՐԱՆ

Ռուսական գեղապետաւորները հասած
հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պ. և
Տիմոթի Ներսիսի կողմէն չորս նախա-
որոշ հաներ են, Էփեսոս չորս նախա-
որոշ կը համարուէին, ծանրան փո-
թորի բռնուել է:

456
2-3

